

Chamaerops humilis (Linnaeus, 1753)

Nom comú: Garballó

Classe: **Liliopsida**

Ordre: **Arecales**

Família: **Arecaceae**

BIOLOGIA DE LA CONSERVACIÓ

El garballó és una de les dues arecàcies pròpies de la flora europea. La seva morfologia és molt variable: mentre que alguns tenen fulles que pareixen sortir directament de la terra, altres tenen troncs de fins a 3 o 4 metres. Les fulles són palmades en forma de ventall de 50 a 80 cm. És una planta díoica i ocasionalment es comporta com a hermafrodita. Floreix a la primavera i fruita uns dàtils de color vermellós que són comestibles, encara que poc apreciats. Es desenvolupa especialment a garrigues litorals assolellades.

La seva distribució es limita a les zones costaneres de la Mediterrània occidental. A les Balears es troba a les quatre illes grans i Sa Dragonera, però amb una corologia fragmentada.

Aquesta espècie es troba protegida pel Catàleg Balear (Decret 75/2005), però ja que històricament s'ha fet un ús tradicional per obtenir fibres per fer llata, es poden recol·lectar fulles per a aquest ús. La protecció implica la necessitat d'autorització administrativa per a recol·lectar-ne individus amb fins comercials i usar-ne en jardineria o ornamentació.

La principal amenaça del garballó és la recent aparició de la papallona *Paysandisia archon*. Aquest lepidòpter, de grans dimensions (fins a 9 cm), desenvolupa el seu cicle vital sobre diferents arecàcies (*Phoenix sp.*, *Washingtonia sp.*, etc.) i a les Balears es va trobar per primera vegada a garballons de Formentor l'any 2003. L'any 2004 va ser detectada a un viver d'Inca sobre altres palmeres. Durant aquest darrer any 2005 s'han seguit capturant lepidòpters adults a la zona de Formentor. Sembla, fins ara, que sols afecta plantes irrigades en jardins, i no s'ha pogut expandir a la natura.

L'eruga, en primera instància, es nodreix de fulles tendres, però després s'introdueix al floema provocant creixements anormals i, en ocasions, la mort. Les plantes atacades presenten uns forats característics en forma de ventall a les fulles. L'únic sistema de control conegut és el tractament químic, poc factible de ser realitzat a molts d'indrets on creix *Ch. humilis*. La papallona és sensible al fred, i es coneixen localitats on ha desaparegut a conseqüència de condicions atmosfèriques adverses.

Autor text: Ramos, I. (Servei de Protecció d'Espècies)

Corologia: **Mediterrània occidental**

Tendència: **Estable**

Nivell d'amenaça: **Quasi amenaçat**

Categoria de protecció: **Especial protecció grup B (Decret 75/2005)**